



Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollerte ordninger:

- Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
- Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

Kontrollert i 2015

Øksnes kommune

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert kommune	: Øksnes
Dato rapport	: 15.12.2015
Kontroll avholdt dato	: 29.10.2015
Gjennomført av	: Jostein Øvervatn og Regie Sjø
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.
Saksnummer ePhorte	: 15/6286

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen landbruket i Øksnes kommune den 29. oktober 2015. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, samt tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Under kontrollen ble søknader fra 12 av 21 foretak vurdert.

Det ble avdekket 4 avvik og 2 merknad under kontrollen.

BEGREPSAVKLARINGER:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

2. Grunnlag for kontrollen

- Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket. 19. desember 2014 nr. 1817.
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsertilskudd i jordbruket. 29. juni 2015 nr. 802.
- Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
- Reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15.
- Jordbruksavtale 2015 – 2016. Inngått 22. juni 2015.

FOR SØKNADSOMGANG 20. AUGUST 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*.

FOR SØKNADSOMGANG 20. JANUAR 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. -*kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015*.

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. -*saksbehandlingsrutiner*. – *Revidert 22.1.2015*.

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

3. Gjennomføring av kontrollen

Forvaltningskontrollen ble gjennomført ved dokumentgjennomgang og intervju av saksbehandler i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- Åpningsmøte for å snakke om kontrollens hensikt og omfang
- Intervju med fagansvarlige for ordningen.
- Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- Sluttmøte for å oppsummere kontrollen og presentere funn.

Tabellen på neste side viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Just Hjalmar Johansen	Rådmann	X		X
Einbjørn Lakså	Landbruksveileder	X	X	X
Einar Ellingsen	Enhetsleder	X		X
Fra fylkesmannen				
Jostein Øvervatn	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Regie Sjø	Kontrollleder	X	X	X

4. Generelt om kommunen

Ansvar for landbruksområdet er delegert til rådmann, enhetsleder og landbruksveileder. For søknadsomgangene august 2014 var det 21 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd og for januar 2015 var det 20 foretak som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015.

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 6 571 933,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per nå utbetalt kr. 5 187 915,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

5. Kontrollområder

I dette kapittelet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 5.2 og 5.3 presentere avvik og merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

5.1 GENERELL KOMMENTAR OM FUNN

Produksjonstilskudd

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er 12 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i Wespa (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

Saksbehandling

- Kommunen har utarbeidet rutinebeskrivelser for behandling av søknader om produksjonstilskudd og avløsertilskudd ved ferie og fritid.
- Ingen rutinebeskrivelser for Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Ingen informasjon til foretak om tilskuddsordningen. Svært få søkere for denne ordningen i Øksnes kommune. Se også merknad 1.
- Få merknader og forklaringer i Wespa ved endring av søknadsopplysninger.
- Få vurderinger av avkorting ved endring av søknad i Wespa.
- En del gårdskart er ikke oppdatert.
- Ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter.

Journalføring

- Kommunen journalfører søknader med ett saksnummer for hver søknadsomgang for alle søkere i kommunens saks- og arkivsystem, Acos. Det er ikke alle dokumenter som blir journalført på dette saksnummeret. Hvert foretak har også et eget saksnummer der dokumenter som gjelder foretaket blir arkivert. Se også avvik 1.
- Nesten alle foretak leverer elektronisk søknad. Kun en søker kommer til kommunen for hjelp til å legge inn i WESPA, saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet. Se også avvik 3.
- Ved telefonsamtaler som gjelder søknader om produksjonstilskudd endrer kommunen søknadene i Wespa.
- Kommunen mottar ikke e-post som gjelder søknader om Produksjonstilskudd fra foretak.
- Kontrollskjemaer etter stedlige kontroller blir ikke alltid journalført i Acos hos kommunen. Kommunen hadde vært på stedlig kontroll hos til sammen 5 foretak ved søknadsomgangene som Fylkesmannen kontrollerte ved denne forvaltningskontrollen. Vi fant kun ett kontrollskjema i Acos. Kommunen fører alltid resultatet i Wespa.

Stedlig kontroll

På grunnlag av en risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll. For søknadsomgangen 20. august 2014 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 4 foretak. For 20. januar 2015 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 1 foretak. Dette er tilstrekkelig.

Ingen skriftlig risikobasert utvelgelse til stedlig kontroll. Det blir foretatt en vurdering av hvem som skal kontrolleres for hver søknadsomgang. Det trekkes ut foretak ut fra kjennskap og egne vurderinger. Over tid har nesten alle foretak blitt kontrollert.

Stedlig kontroll varsles pr. telefon og det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang. Det sendes ikke ut varsel i brev. Det skal informeres om rettigheter og plikter jf. forvaltningsloven §§ 14 og 15. Dette bør skje skriftlig før kontrollen kan gjennomføres.

Benytter kontrollskjema ved stedlig kontroll. Kontrollskjema blir ikke underskrevet på stedet, men ettersendes for underskrift når kommunen har oppdatert kontrollskjemaet. Se avvik 2.

5.2 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1	Søknad levert på papir er ikke underskrevet av søker.
Referanse	Rundskriv 2014-16 punkt 4.1.8 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 punkt 5.1.10 og punkt 5.2 fra Landbruksdirektoratet.
Kommentar	Fylkesmannen finner ingen dokumentasjon med underskrift fra søker på at søknadsdata er riktig i en papirsøknad. Søknadsskjema uten underskrift kan ikke behandles. Med underskriften sin går søkeren god for at han/hun kjenner reglene om tilskudd, og at opplysningene i søknaden er fullstendige og korrekte.
Avvik 2	Kommunen har feilaktig godkjent 3 miljøplaner etter stedlig kontroll.
Referanse	Straffeloven §§ 270 og 271. Forskrift om miljøplan. Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Ett av foretakene manglet hele miljøplanen og to foretak mangler sjekklister. Miljøplanene kan følgelig ikke godkjennes. Org. nr. 970 074 767, 971 226 633 og 987 130 814.

De 3 foretakene hadde svart ja i søknad for at de hadde fullstendige miljøplaner. Kommunen hadde godkjent samtlige som gjeldende ved søknadsomgangen 20. august 2014.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

Avvik 3 **Kommunen har ført opplysninger i søknad, uten at foretaket selv har søkt om noe i aktuell kode og uten å forklare i merknadsfeltet i WESPA hvorfor det er ført inn tall.**

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 11.
Rundskriv 2014-16 pkt. 4.1.7 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.9 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar En søknad er det ført opp 51 sauer og 51 søyer som grunnlag for to tilskudd. I en annen søknad var det ført opp 14 daa overflatedyrket eng og 7 daa innmarksbeite. I en tredje søknad hadde kommunen ført opp 56 melkekyr og ammekyr på utmarksbeite. Foretakene hadde ikke søkt om tilskudd til dette og kommunen begrunnet ikke hvorfor det var ført inn tall i feltene. Foretakene er heller ikke varslet om endringen. Org. nr. 969 461 730, 971 152 869 og 987 130 814.

Kommentarfeltet i WESPA skal alltid brukes til å forklare hvorfor rettinger er gjort. Kommunen skal kontakte søker og redegjøre hvorfor søknad er endret.

Avvik 4 **Kommunen endrer feilopplysninger i søknader ved maskinell inputkontroll, uten å vurdere å stoppe eller avkorte i tilskuddet. Det er heller ingen forklaring i merknadsfeltet i WESPA hvorfor søknadsdata er endret.**

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12.
Rundskriv 2014-16 pkt. 7.1 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen endrer søknad uten å forklare i kommentarfeltet i Wespa hvorfor det er gjort. I en søknad har kommunen endret fulldyrket eng fra 324 til 275 daa. I samme søknad er 19 melkekyr endret til 19 ammekyr. En annen søknad er fulldyrket eng endret fra 347 til 340 daa og innmarksbeite er endret fra 189 til 157 daa. Org. nr. 979 318 391 og 971 152 869.

Kommunen skal rette søknader der det er søkt om for mye.

Dersom foretaket har gitt feil opplysninger i søknad som ville ført til en merutbetaling som denne ikke hadde krav på, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Kommunen må også vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

5.3 REGISTRERTE MERKNADER

Følgende merknader ble registrerte ved forvaltningskontrollen:

Merknad 1	Kommunen har vansker med å finne tilbake dokumenter i arkivet. Kommunen journalfører søknad om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket på to saksnummer for hvert foretak.
Referanse	Arkivlova § 6. Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.1 fra Landbruksdirektoratet.
Kommentar	<p>En del dokumenter havner ikke alltid på rett saksnummer da det er to saksnummer å forholde seg til for hvert foretak.</p> <p>Det kan virke som det er vanskelig for kommunen å finne dokumenter i Acos. Fylkesmannen finner få eller ingen tilleggsopplysninger i Acos for søknadsomgang august 2014. Vi finner ingen dokumenter i Acos for søknadsomgangen januar 2015.</p> <p>Fra en søknad i WESPA opplyses det om at det følger ett vedlegg med i søknaden. Vi kan ikke finne denne dokumentasjonen i Acos. Org. nr. 969 461 730.</p> <p>Offentlige organer plikter å ordne og innrette slik at dokumentene er en</p>

informasjonskilde både for samtid og ettertid.

WESPA tilfredsstill ikke kravene til offentlig arkivsystem. Kommunen må derfor sørge for et tilfredsstillende system for journalføring og arkivering som oppfyller kravene i arkivloven og forskrift om offentlige arkiv.

Merknad 2	Ved kommunens stedlige kontroll av foretak blir ikke kontrollskjemaet som benyttes underskrevet av hverken kommunen eller foretaket kontrolldagen.
------------------	---

Referanse	Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4 fra Landbruksdirektoratet. Rundskriv 2014-30 pkt. 6.4 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	--

Kommentar	<p>Kommunen forklarer at kontrollskjemaene blir ettersendt til foretaket for underskrift når kommunen har oppdatert skjemaet i etterkant av den stedlige kontrollen.</p> <p>Innehaver av foretaket eller en annen person som forplikter foretaket skal signere på kontrollskjemaet for å bekrefte at stedlig kontroll er gjennomført og at funn som er fremkommet under kontrollen er riktige. Underskrift av kommunen bekrefter at opplysningene er korrekte. Underskrives før kommunens kontrollør forlater foretaket.</p>
------------------	--